

ЛАВРЕНКО Дар'я Олександрівна,
викладач кафедри загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
РОМЕНСЬКА Катерина Ігорівна,
здобувач вищої освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

МЕЖІ ЧИННОСТІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

Нормативно-правові акти відіграють важливу роль у регулюванні взаємодії між людьми, установами та органами влади, але вони не є безмежними у своїй силі і дії. Існують певні межі, в рамках яких діє чинність нормативно-правових актів, і ці межі мають велике значення для забезпечення законності та правової держави. Перш за все, важливо розуміти, що чинність нормативно-правового акта починається та закінчується зазначеними у самому акті датами. Термін дії акта може бути визначений конкретно датою, строком (наприклад, «на термін трьох років»), або може бути безстроковим. В останньому випадку, зазвичай, акт залишається чинним до його скасування або зміни. Однак, не завжди саме зазначена у акті дата закінчення чинності визначає її межу. В деяких випадках чинність акта може бути припинена достроково у разі втрати актом чинності або прийняття іншого акта, який скасовує або змінює першу норму. Також, якщо акт суперечить вищим нормативно-правовим актам, то його чинність може бути обмежена або анульована. Це означає, що нормативно-правовий акт має підкорятися ієрархії права, де Конституція та інші основні закони є вищими за всі інші акти [1].

Нормативно-правові акти є основним інструментом правового регулювання в суспільстві. Вони встановлюють правила поведінки, обов'язкові для всіх громадян, установ, органів влади та інших суб'єктів. Однак, чинність нормативно-правових актів має свої межі, які визначаються правовими нормами та принципами. В даному рефераті розглянемо питання про межі чинності нормативно-правових актів та їх значення для забезпечення законності та правової держави [2].

Чинність нормативно-правових актів визначається самими актами і може бути обмежена строком або безстроково. У першому випадку акт має визначений термін дії, який може бути конкретно датою або строком (наприклад, «на термін трьох років»). Цей термін може бути продовжений або скорочений шляхом прийняття іншого нормативно-правового акта.

У другому випадку, акт може мати безстрокову чинність, що означає, що він залишається чинним до його скасування або зміни. Проте, навіть безстроковий акт має свої межі, які обумовлені нормами вищого рівня та принципами правової системи.

Чинність нормативно-правових актів може бути припинена достроково в певних випадках. По-перше, акт може втратити чинність, якщо в самому акті передбачена дата його припинення. У такому разі, акт перестає бути обов'язковим після настання цієї дати. Припинення чинності акта може статися у зв'язку з прийняттям нового нормативно-правового акта, який скасовує або змінює першу норму. Це може відбуватися у випадку, коли виникла потреба у введенні нових правил, вдосконаленні діючих норм або вирішенні протиріч між актами.

Крім того, чинність нормативно-правових актів може бути обмежена або анульована, якщо акт суперечить вищим нормативно-правовим актам. У правовій системі існує ієрархія норм, де Конституція та інші основні закони є вищими за всі інші акти. Тому, якщо нормативно-правовий акт не відповідає вимогам Конституції або іншим основним законам, його чинність може бути обмежена або анульована [3].

Межі чинності нормативно-правових актів мають велике значення для забезпечення законності та правової держави. Вони визначають рамки, в межах яких акт може застосовуватися та бути обов'язковим для виконання. Це дозволяє забезпечити стабільність правового порядку і захист прав та свобод громадян.

Визначення меж чинності нормативно-правових актів допомагає уникнути протиріч і невизначеності в правовому полі, що є важливим для передбачуваності і зрозумілості правових норм. Відповідно, це сприяє зміцненню довіри громадян до правової системи та додержання ними закону.

Крім того, межі чинності нормативно-правових актів є засобом контролю за діями владних структур і запобігання можливому зловживанню та зловживанню владою. Вони дозволяють органам контролю та нагляду перевіряти відповідність нормативно-правових актів вимогам закону і конституції. Якщо акт суперечить вищим нормам або порушує права громадян, можна вжити заходів для його скасування або зміни.

Межі чинності нормативно-правових актів також сприяють забезпеченню рівноваги між законністю та гнучкістю правової системи. Вони дозволяють вносити необхідні зміни в правові норми, але з обов'язковим дотриманням процедур і принципів правової держави. Це забезпечує адаптацію правової системи до змін у суспільстві і захист прав та інтересів громадян.

Межі чинності нормативно-правових актів є важливим елементом правової системи, що визначає обсяг їхньої сили та дії. Вони обмежують строк чинності актів, встановлюють порядок припинення чинності та контролюють відповідність актів вимогам вищих норм та принципів правової держави. Відповідне дотримання меж чинності нормативно-правових актів сприяє стабільності правового порядку, захисту прав і свобод громадян, а також забезпечує контроль за діями владних структур та запобігає можливим зловживанням владою.

Список використаних джерел:

1. Колесніков В. В., Титов О. О. Загальна теорія держави і права: навч. посібник. К. : Юрінком Інтер, 2015.
2. Комаров О. В. Курс конституційного права: навч. посібник. К. : Юрінком Інтер, 2019.
3. Підгорний А. М., Губерський В. А., Калініна Л. М. Конституційне право України: підручник. К. : Видавничий дім «Ін Юре», 2019.
5. Розенко О. П., Захарова Н. І., Петренко В. М. Загальна теорія держави і права. К. : Юрінком Інтер, 2019.

LEBEDEVA Yulia Vladyslavivna,
lecturer of the Department of Legal Disciplines
Dnipropetrovsk State
University of Internal Affairs
NOVAK Olena Yevgenivna,
student of the
Dnipropetrovsk State
University of Internal Affairs

CONSTITUTIONAL AND LEGAL RESPONSIBILITY UNDER THE CONDITIONS OF MARITAL STATE IN UKRAINE

With the invasion of the Russian Federation on the territory of Ukraine on February 24, 2022, the Decree of the President of Ukraine No. 64/2022 introduced martial law with 05 hours 30 minutes on February 24, 2022 for a period of 30 days [1]. According to the Law of Ukraine "On the Legal Regime of Martial Law" Art. 1 "Martial law is a special legal regime introduced in Ukraine or in some of its localities in the event of armed aggression or threat of attack, danger to the state independence of Ukraine, its territorial integrity, and provides for the provision of appropriate state authorities, military command, military administrations and bodies of local self-government, the powers necessary to avert the threat, repulse armed aggression and ensuring national security, eliminating the threat of danger to the state independence of Ukraine, its territorial integrity, as well as a temporary, threat-driven, restriction of the constitutional rights and freedoms of a person and a citizen and the rights and legal interests of legal entities, with an indication of the period of validity of these restrictions" [4]. Based on this, it can be noted that in these conditions the legal front of confronting the aggressor acquires special importance. To date, lawyers and political scientists create new terms, justifying our right to existence, integrity and sovereignty in a balanced scientific language - in contrast to the discourse of the aggressor, who is able to justify his violation of all the principles of law and moral norms and with his generalization and legal qualification of a huge number of crimes, problems and situations caused by war. With their conclusions and recommendations, lawyers and political scientists create a foundation for the protection and restoration of human and state rights and interests [5]. Because of